

SLOVENSKI UČITELJ.

Glasilo
krščansko mislečih

učiteljev
in vzgojiteljev.

VERI, VZGOJI, PODUKU.

Letnik I.

V Ljubljani 15. decembra 1900.

Št. 24.

Učiteljica in javnost.

10. Pri socialnem delu.

Zadnji članek te vrste letos pišemo. In ko se bližamo koncu naših razprav o stališču učiteljice v javnem življenju, zavedamo se bolj ko preje kedaj, da so nepopolne, da nam je še marsikaj zastalo pod peresom, kar smo hoteli popisati našim blagovoljnim bravkam. — Toda tolažimo se z upom, da nam bode mogoče tudi prihodnje leto še obravnavati o marsikaterih važnih točkah, ki se tičejo ženskega vprašanja in posebej učiteljic. Danes nam je govoriti o njih socialnem delovanju. Kako prostrano polje se tu odpira marljivosti, požrtvovalnosti in nesebični materinski ljubezni! Koliko različnih strok in panog je v družabnem življenju, kjer je tudi žena poklicana sodelovati, kjer naj tudi ona vporablja od Boga ji podeljene talente!

En način socialnega delovanja smo v naših člankih že omenili namreč: razširjanje dobrih knjig in časnikov in boj proti slabemu, nenravnemu slovstvu. Zelo hvaležno in uspešno delo na, socialnem polju so pa zlasti tudi patronaže.

Ker so večini naših bravk te naprave morda še neznane, podati hočemo o patronažah majhno sliko in potem poseči nekoliko nazaj v njih zgodovino.

Kaj je patronaža?

Blagovoli se podati, draga bravka, v duhu z menoj na Dunaj! V nedeljo popoldne je. V prostorni šolski sobi nekega delavskega predmestja pa ni tako mirno,

kakor ob navadnih prostih dneh. Od vseh strani prihajajo deklice stare od 14—20 let ali še več in se vsedajo po klopeh. Vsaka ima s seboj kako ročno delo ali pripravo za risanje, pisanje itd. Te deklice so delavke iz raznih tvornic, šivilje, razprodajalke itd., ki so prišle v patronažo. Ena, dve ali več gospej ali gospodičen različnih stanov jim kaže, kako izdelovati ročna dela, jih poučuje v pravopisju, računanju, petju, raznih igrach. Te gospe ali gospodične se imenujejo patronese. Tudi katehet pride za kake pol ure, pripoveduje mično zgodbo ali razloži oddelek iz katekizma, ozirajoč se zlasti na to, da dobé deklice trdno moralno podlago za nevarne boje, ki jih morajo prestati v življenju. — Najlepše nauke prinese odgovarjanje na vprašanja, ki jih polagajo deklice v posebne skrinjice in ki zadevajo raznovrstne razmere vsakdanjega življenja. Patronese ali navzoč duhovnik odgovarjajo na stavljena vprašanja. Mnogo zlatih jeder, mnogo migljajev in svetov v gospodarskih vprašanjih se poda na tak način. A tudi mnogo veselja in zanimanja povzroči vprašalna skrinjica.

Ko so vsa vprašanja razrešena, sledi gospodinjski pouk, ki naj deklice izvežba v dobre praktične gospodinje. Petje, deklamacije jim oslajšajo uro in deklice razvedré. Vrhu tega še pride majhna južina — in če ni družega kosca kruha — potem pa se srečne, vesele mladenke po kratki sklepni molitvi vrnejo na svoj dom. Vsaka je dobila novih močij, novega veselja, da se med tednom lažje bori za vsakdanji kruh, in komaj pričakuje nedelje, da more zopet iti v patronažo.

Večkrat se prirejajo izleti, gledališčne predstave, h katerim so povabljeni prijatelji patronaž in stariši deklic.

Tudi k štedljivosti se navajajo deklice. Ena izmed patrones zbira hranilne vloge in jih naklada v hranilnico. Delavke, katerih poklic zahteva posebno izobrazbo, imajo posebne večerne kurze za svoje stroke.

Na Dunaju je že doslej okoli 20 takih patronaž, v katerih čez tisoč odrasčenih deklet najde ob nedeljah popoldne varstvo, zabavo in koristen pouk. Koliko nevarnosti, ki preti ženski mladini po mestih, se na ta način prepreči! Kakor na Dunaju, se nahajajo patronaže tudi v mnogih drugih mestih in trgih po Nižjeavstrijskem, potem v Solnogradu, Lincu, Gradcu, Celovcu, Bolcanu in drugod.

Predlanskem so osnovala krščanske gospe in gospodične na Dunaju tudi otroške patronaže. V teku nekaterih mesecev, jih je bilo vstanovljenih šest. Te imajo namen najrevnejše otroke, ki se ob prostih dnevih klatijo po cesti, in za katere nikdo ne skrbi, vzeti pod svoje varstvo. Preko 1200 otrok je že letos prosilo vzprejema v patronaže.

Socialna ustanova, katero smo tu opisali, še ni stara. Prvi nagib za njo je dala gospodična Noel iz Francoskega. Prišedši pred nekaj leti na Dunaj je v višjih krogih razširjala vnemo za to idejo. Vresničila pa jo je grofinja Zichy-Metternich. Novo podjetje se je čudovito hitro razvijalo in ima pokazati že mnogo uspehov.

Naravno je, da v patronažah najbolje delujejo učiteljice. Te so navajene občevanja z žensko mladino že iz šole. Ondi so si pridobile

zaupanje in naklonjenost mladih deklic. In to zaupanje do svoje učiteljice ohrani dekle tudi potem, ko šolo zapusti. Zato se med učiteljicami in odraslo žensko mladino najlažje razvije ono neprisiljeno, zaupljivo razmerje, ki je pogoj vspešnega delovanja patronaž.

Omenili smo že nekatera mesta, kjer se nahajajo te koristne socialne naprave. Na Slovenskem jih žal še nimamo. In vendar so tudi pri nas v mestih in nekaterih trgih razmere med žensko mladino take, da bi bile patronaže nujno potrebne. Morda se bode v bodočnosti na tem polju kaj izvršilo. Naj bi slovenske učiteljice ob takih prilikah pokazale tisto požrtvovalnost, kakor jo kažejo kolegije po drugih deželah, in naj bi tako pri odrasli ženski mladini pomagale reševati važen del socialnega vprašanja. γ.

Moderni ideali šole.

(Konec.)

dokaz naše trditve navesti hočemo nekaj neovržnih dokazov, ki jasno pričajo, kako velika nesreča za vsak narod je brezverska šola.

Na prvem mestu hočemo priobčiti sodbo nekega liberalnega lista o svobodni šoli na Laškem.

Liberalni italijanski list „Nuova fanfulla“ piše: „Kaj so naše šole, odkar prihajajo iz tvornic naših vladnih organov? Slabe so za poučevanje, še slabše za vzgojo. Boga so vrgli iz šole z ono prevzetnostjo, s katero se odpravlja stara in nekoristna naprava. Z Bogom so odpravili najvišji ideal misli, najčistejši in najplemenitejši glas naše duše, skrivnost vsake kreposti, spodbujanje za vsako hrabro in plemenito delo. Prvi čin moderne pridobitve, kar je Italija zedinjena, je bila uredba šol. Kako žalostne posledice je rodila moderna šola! Več ko trideset let se trudijo, da napravljajo načrte, izmišljajo nove ideje. Mnogo so mislili, kako bi razum izobrazili, roke izvežbali in domoljubje vcepili; spisali so slovstvo za mladino, polno lažnjive sentimentalnosti in malo umljive ljubezni; hoteli so povzdigniti šolo nad Boga, in zdaj kaznuje Bog nove upornike in jih spominja njihove oholosti. Ni-li izdajstvo, kar se dela družinam v imenu izobrazbe in napredka, ko se jemlje verski pouk našim šolam? Mar ni naša dolžnost najprej na to misliti, da se vzgoji naraščaj poštenih in krepostnih ljudi? Po katerem katekizmu jih hočemo, če ne po verskem, naučiti dolžnosti, katere zahtevajo žrtve, ljubezen do bližnjega in samozatajevanje?

Ko je pred 50 leti pretela revolucija evropskim državam, so mislili vladarji da se morejo edino z vero pomiriti duhovi. Ali se hoče Italija in države v obče danes s pomočjo redarstva ubraniti ubijalcem? Zdi se, da jih novejši dogodki še niso dovolj poučili, in čakajo, da se jim še jasnejše pokaže, kako so državna kola zagazila v blato, iz katerega jih ne morejo nobene zemeljske sile izvleči.“

Takó italijanski list, ki gotovo ni pristranski. Kako pa sodijo drugi? Prejšnji italijanski naučni minister je izjavil, da državne šole vzgojujejo same

lo p o v e. Skušal je vpeljati nov šolski zakon, ki bi zajamčil cerkvi popolno prostost v šoli — a loža in liberalno časopisje ga je strmoglavilo z ministrskega sedeža, predno je mogel uresničiti svoj načrt.¹⁾

Preiskovalni sodnik Adolf Guillot piše o mladoletnih zločincih na Francoskem: „Opaža se pri njih tako divja surovost, tolika rafiniranost v izvajanju zločinstev, kakor se je pri odraslih zločincih ne dobi. Taki mladoletni zločinci se ne zadovoljujejo samo s tem, da morijo, temveč imajo največje veselje nad tem, da svoje žrtve trpinčijo . . . In zakaj se izjalovi toliko dobro mislečih poskusov, mladino povzdigniti do vzvišenejših uzorov? Le radi tega, ker se je otroke oropalo jedine moči, ki bi na-nje uplivala, namreč нравstvene in verske vzgoje.“²⁾

Prav piše Guillot: Komur se v mladosti ne bo vcepil verski čut, kdor ne bo že v mladosti spoznal, da ima poleg telesa tudi dušo — dušo, ki je vstvarjena po božji podobi, ki je neumrjoča, ki je namenjena za večno življenje, o tem se pač ne moremo čuditi, ako sebe in svojega bližnjika ne ceni višje kakor kako žival, ali kakor mrtev stroj. Po vsem umevni so torej tudi podatki, katere je podal socijolog Garofalo ob nekem predavanju v Rimu l. 1896. V svojem govoru „o ljudski vzgoji in zločinstvih“ je povedal, da je bilo l. 1889. med vsemi obsojenci 20 % mladoletnih hudodelcev, med temi 5500 pod 14 let starih.³⁾

Za vspehe francoskih brezverskih šol so značilne besede Eugena Constanza. Mož, ki ni klerikalec, pravi: „Odkar se je na Francoskem vera iz šol izbacnila, križ, molitev in katekizem iz njih odstranil, se je vse hudo podeseterilo. Dečki in deklice si zamenjavajo najumazanejša romane in najnesramnejše podobe.“⁴⁾ Število samomorov in hudodelstev, osobito mladih hudodelcev, se množi od leta do leta. V enem letu izvrši na Francoskem 17.000 otrok hudodelstva vseh vrst: umore, uboje, zastrupljenja, očetomore itd. V zadnjih desetih letih je bilo 40.000 dečkov pod 16 let starih radi postopanja in 13.732 deklic pod 16 let starih radi še hujših rečij zaprtih.⁵⁾

Znabiti so pa brezverske državne šole v materijelno korist prebivalstva? Tudi to ne! Povsod, kjer so državne brezverske, šole, povsod tam so katoličani ustanovili in še ustanavljajo zasebne katoliške šole. In to po vsej pravici! Pošteni katoliški stariši nikakor ne morejo in po svoji vesti tudi ne smejo pošiljati svojih otrok v šole, kjer izgubijo vero. Katoličani v takih državah so primorani ustanavljati in vzdrževati katoliške zasebne šole. Ker pa morajo poleg tega plačevati še za državne šole, katerih sicer ne uporabljajo, imajo dvojne stroške, katere pa radovoljno žrtvujejo, da se le njih otroci vzgajajo v katoliškem duhu.

Pa idimo dalje! Brezverske šole polagajo morda trden temelj ne o m a h l j i v e m u d o m o l j u b j u. Ga ne morejo! Brez vere ni domo-

¹⁾ Chr. Sch. u. E. Z. 1900. str. 188.

²⁾ Paris qui souffre, p. 250.

³⁾ Chr. Sch. u. E. Z. 1900. str. 115.

⁴⁾ L. c. str. 116.

⁵⁾ Dr. L. Psenner, die Schulreform, st. 9.

Ljubja! Zgodovina nas uči, da kjer se rušijo altarji, tam se majejo prestoli. Učitelji, ki prisegajo na socialno-demokratsko zastavo, niso sposobni v otrokih vzbujati patrijotični čut, kajti začetek socialne demokracije je ob enem konec zvestobe domovini in vladarju.

Ko se je po napadu na nemškega cesarja Viljema I. istemu dné 8. dec. l. 1878. poklonila deputacija iz Berolina, je rekel cesar: „Glavno je vzgoja mladine; tu je treba imeti odprte oči. Vaša naloga je, da vodite srca mladine takó, da se tako mišljenje ne vzbudi zopet. In najvažnejše pri tem je vera. Verske vzgoje se je treba še globlje in resneje oprijeti.“¹⁾ — „Kdor na vero pozabi, pozabi tudi na svoje človeške dolžnosti“, je rekel Rousseau.

Končno še en dokaz, da državne brezverske šole niso najboljše, dasi jih moderni učiteljski listi čez vse hvalijo. Ko bi bila državna šola na Francoskem res tako uzorna šola, ne bi poslala na vojaški nabor po 24.000 analfabetov, med tem, ko jih pride na Bavarskem le 5 do 6. Prav tako je na Sardiniji in na Siciliji še sedaj nad 70 % analfabetov.

Pri tekmovalnih preskušnjah med državnimi in verskimi šolami v Belgiji dobijo katoliške verske in redovne šole največ — do 90 % — državnih odlikovanj. In letos so morali francoski framasoni javno priznati, da državna brezverska šola ne more tekrovati z verskimi krščanskimi šolami, ker so „bratje krščanskih šol“ dobili na svetovni razstavi v Parizu nič manj kot 57 odlikovanj.

Dotakniti se hočemo še enega vzroka, zakaj liberalni in socialistični učitelji tolikanj hvalijo „svobodno“ t. j. brezversko šolo. Obetajo si od nje izboljšanje g motnege stanja. Toda, kako nespametni so taki upi, nas uči pogled po svetu. Na Italijanskem je vpeljana „svobodna“ šola, toda učilnice so večidel bolj hlevom podobne kakor hiši, učitelji živé v največji revščini, tare ji mraz in glad. Na Vestfalskem pa je šola strogo verska, torej pravcati „bavbav“ za naše liberalce in vendar so učiteljske plače visoke, ker se primerno zvikšujejo od 2000 mark naprej. Le slepa strast more v brezverski, šoli iskati raj za učiteljstvo!

Spoznali smo torej brezversko šolo vsestransko in jo presodili po nje sadu. Ali se moremo za njo ogrevati? Ali moremo biti z istimi v jedni vrsti, ki v jednomer zahtevajo ločitev šole od cerkve? Ne moremo in ne smemo biti! Kakor je nekda j Plato zapisal nad svojo učilnico: „Nihče naj ne vstopi v šolo, kdor ne razume geometrije!“, tako sme in mora katoliško učiteljstvo s katoliškim ljudstvom vred zahtevati: „Nihče naj ne vstopi v šolo, kdor nima vere in kdor noče verskonravno vzgojevati!“ Najvažnejše koristi naroda zahtevajo, da se ohrani mladini verski pouk in da vse druge stroke ta pouk podpirajo in izpopolnujejo. Pa tudi prave koristi učiteljstva nikdar niso v nasprotju z versko šolo, ker ga ta pri njegovem vzgojnem delovanju najvspešneje podpira. J. N.

¹⁾ Chr. Sch. u. E. Z. 1900, str. 116.

Popravljanje pismenih izdelkov.

Kdo more tajiti, da bi pregledovanje (kontrola) izvršenega dela ne bilo koristno? Saj ravno to marsikoga sili, da vestno izvršuje svoja opravila. Pregledovanje je koristno odraslim; a učencem je neobhodno potrebno. Učitelj, ki hoče imeti pazljive in marljive učence, ki se bodo radi učili, ki bodo vsako nalogo snažno in pravilno spisali; učitelj, ki si hoče zagotoviti povoljnih uspehov svojemu trudapolnemu delovanju, mora vedno in vestno pregledovati izdelke svojih učencev. Dobro nam je znano, da otroci še nimajo toliko razuma, da bi izpoznali potrebo, važnost in korist učenja in prav tako vemo, da učenec pozna težave, ki so spojene z učenjem. Zató se ne smemo čuditi, ako si učenec skuša, kolikor mogoče, olajšati posel in si učini s tem sebi samemu nenadomestno izgubo in nepopravljivo škodo.

Da pa učitelj obvaruje svoje učence te škode, treba je, da jih vedno izpodbuja k delavnosti, jih odvrča od lahkomišljene pozabljivosti in grde lenobe. Najboljše indirektno sredstvo za to je pregledovanje.

Z izpraševanjem kontrolira učitelj, ali so se učenci res to naučili, kar so se morali naučiti, s pregledovanjem in popravljanjem nalog pa kontrolira njih znanje, snažnost, marljivost, vestnost i. t. d. Pismeni izdelki so prava podoba vsacega učenca. In prav zato je kontrola pismenih izdelkov prav posebne važnosti.

Toda, kateremu učitelju ni znano, kako dolgočasno, mučno in duhamorno je popravljanje pismenih izdelkov. Koliko ur je treba žrtvovati ter s peresom v roki presedeti pred kopico zvezkov, kolikokrat je treba potegniti rdečo črto pod nepravilno napisane besede. A ves ta trud učitelj z veseljem pozabi, ako vidi, da njegovo delo ni brezuspešno. Zadovoljnost mu napolnjuje dušo, ko gleda sad svojega truda, ko zre stalno napredovanje svojih učencev. Ne bode torej odveč, ako priobčimo nekaj mislij o tem važnem učnem postopanju.

Pregledovanje pismenih izdelkov se lahko vrši neposredno ali pa posredno. Pri neposrednem pregledovanju učitelj sam učencev izdelek pregleda in označi, oziroma sam tudi popravi slučajne napake. Pri posrednem pregledovanju pa se poslužuje ali le boljših učencev, ki mesto njega pregledujejo izdelke svojih součencev ali pa se poslužuje vseh učencev svojega razreda oziroma oddelka.

Oglejmo si najprej neposredno pregledovanje. Vsiljuje se nam vprašanje, ali naj učitelj napake le podčrta, ali naj jih tudi popravi? Kaj je boljše? Gotovo le to, kar nam zajamči boljših vspehov.

Ako učitelj napake učencev sam popravi, bodo učenci pač pogledali, kakšen red jim je učitelj zapisal pod nalogo, za drugo pa se ne bodo zmenili mnogo ali pa prav nič. Nikomur teh nemarnežev ne bo prišlo na um, da bi pogledal, kje je napravil napako, v čem se je pregrešil in kakó bi moral bolje napraviti. Saj ima že vse pogoške popravljene, čemu naj bi se še

ubijal z razmišljanjem o njih. V naslednji nalogi napravi zopet iste napake, učitelj jih zopet popravi in tako se iste napake ponavljajo v vsaki nalogi.

Popolnoma nasprotno vspehe pa doseže učitelj, ako napak ne popravi sam, temveč iste le podčrta ter potem zahteva, da jih učenci sami popravijo. S tem učence prisili, da razmišljajo o napakah, ki so jih napravili, ter si s popravljanjem istih vtisnejo v spomin pravilne oblike. Torej: napake le podčrtaj; a jih ne popravi! Učenci naj popravljajo sami!

Tu se mi nudi prilika opozoriti še na neko drugo malenkost, ki tudi nekoliko pripomore do boljših uspehov. Ali naj učitelj podčrta besedo le na istem mestu, kjer je napaka? Ne; podčrta naj se cela beseda. Ako je beseda le na dotičnem mestu podčrtana, kjer je napaka, učencu navadno ni treba dosti misliti, da jo najde, ker vé, kje mu jo je iskati; precéj več opravila pa ima ž njo v nasprotnem slučaju. Pač pa naj se učencu pokaže s črtami, koliko napak je napravil v isti besedi. Učenec piše n. pr. „kransko“. Učitelj mu to besedo dvakrat podčrta, t. j. napravi dve tako dolgi črti, kakor je beseda dolga. Sedaj bo učenec koj vedel, da mu je v tej besedi poiskati in popraviti dve napaki. Toda, kje ste, treba mu bode šele razmišljati. Ako bi bil pa učitelj potegnil le pod prvi „k“ kratko črto, in pod „ns“ tudi jedno, bi pa učenec mnogo hitreje prišel svojim napakam na sled, tako rekoč brez truda; a tudi pravilna oblika bi se mu ne utisnila tako živo v spomin, kakor se mu v nasprotnem slučaju.

Jako priporočljivo je, da ima vsaka naloga ob strani primeren rob, kamor bi se pisali popravki; toda ker pri naših majhnih zvezkih največkrat o ni mogoče, se morajo pisati popravki koncem vsake naloge.

Ker učenci ne bodo znali vedno pogoditi prave oblike, zahtevali bi preveč od njih, ako bi morali sami izdelovati popravke. Ne le, da ne bi vseh napak popravili, temveč še novih bi naredili. Učitelj naj toraj svojim učencem pomaga pri popravljanju.

Popravljanje se vrši na več načinov.

Jeden boljših učencev, ki je nalogo pravilno napisal, naj isto napiše na šolsko tablo, drugi pa popravljajo v svojih zvezkih. Predno napiše prvi stavek, vpraša učitelj učence: „Kdo ima v tem stavku kako napako?“ Brž se kdo oglasi. „Katero besedo si pisal napačno?“ — „Kako bi jo bil moral zapisati?“ — „Zakaj?“ Kadar so vse napake tega stavka ustmeno popravljene, potem se še-le napiše na tablo, da učenci tudi vidijo dotično pravilno obliko. In sedaj se tudi v zvezku popravijo napake tega stavka. Takó se nadaljujejo z drugimi in naslednjimi stavki, dokler ni vsa naloga popravljena.

Nekaterim se zdi umestno zahtevati od svojih učencev, da napišejo v popravku najprej nepravilno besedo in poleg te še-le pravilno. Moje mnenje je, da tega ni priporočati. Čemu naj učenec še enkrat prepíše napako, katera nam že prvič ni bila ljuba, in bi bili bolj veseli in zadovoljni, ako bi je ne bil napravil. Boljše je, da se napiše v popravek le pravilna oblika, a se na dotičnem kraju, kjer je bila napaka podčrta.

Popravlja se lahko tudi tako, da učenci beró stavek za stavkom, vsako besedo slovkujejo in na ta način spoznajo, kaj so napravili napačno in kako se beseda glasi pravilno.

Ta dva načina sta posebno primerna pravopisnim in slovničnim nalogam prvi način je primeren tudi računskim nalogam. Skoro popolnoma nepri- merna pa sta spisovnim nalogam na višji stopinji, ker ima vsak učenec po svoje izdelano nalogo. Pri takih spisovnih nalogah se — po mojem mnenju — vrši popravljane najboljše takó-le: Kadar učitelj pregleduje in popravlja naloge, zapisuje si take napake, o katerih sodi, da jih učenci sami ne bodo mogli popraviti, na poseben papir, ter potem iste skupno s celim razredom obravnava ter na ta način pripelje učence same do spoznanja svojih napak in do spoznanja pravilnih oblik.

Pogosto napravijo učenci napake iz neke lahkomisljene površnosti s tem, da izpuščajo posamezne črke iz besed. Pri teh napakah se seveda ni muditi, ker te učenci prav lahko sami popravijo.

„S takó natančnim popravljanjem se pa porabi mnogo časa“, mislil si bo ta ali oni. Da, res je, v začetku prav mnogo, za jedno samo nalogo je treba jedno ali tudi dve uri. A ne sme nam biti žal za-nje. Kmalu se poka- žejo lepi uspehi: v nalogah je vedno manj napak in za popravljane je treba vedno manj časa.

Je-li učitelj primoran, da vsak pismen izdelek svojih učencev sam ne- posredno pregleda? Vemo, koliko truda ima učitelj z eno samo nalogo, osobito, ako je število učencev veliko. Vemo pa tudi, da učenci mnogo pišejo: sedaj domače naloge, potem zopet šolske; danes slovnične, jutri pravo- pisne; dopoludne računske, popoldne spisovne i. t. d. Ubogi učitelj, ako bi moral vse te izdelke sam neposredno pregledovati; ne bi mu preostajalo niti potrebnega časa za počitek, niti za jed niti za kako drugo opravilo.

Že v začetku tega sestavka smo omenili, da imamo poleg neposrednega tudi posredno pregledovanje. O njem naj sledé nekatere misli.

Da si učitelj mučno delo popravljaja po možnosti olajša, dovoljeno mu je privzeti si pomočnikov. Boljši učenci popravljajo izdelke mesto njega. Posebno lahko se to zgodi pri narekovanjih, pravopisnih in računskih izdelkih. S tem načinom popravljaja si učitelj prihrani mnogo dragocenega časa. Pa tudi za dotične učence — pomočnike je velike vrednosti, ker na ta način tudi za-se mnogo pridobijo.

Tudi potom zamene se lahko vrši popravljane. Učenci si zvezke med seboj zamenjajo, potem pa drug drugemu popravljajo izdelke. Seveda se je pri tem poslužiti še enega prejšnjih načinov, namreč, da se beseda za besedo slovkuje ali da jeden učenec piše nalogo na tablo. Na isti način tudi lahko vsak učenec sam svojo nalogo popravlja. Kakor si učitelj s po- srednim pregledovanjem lahko olajša svoje delo, prav tako pa tudi lahko zelo oslabi uspehe, katerih pričakuje, ako je preveč lahkoveren, ako se preveč zanaša na učence. Kaj lahko se zgodi, da se popravljane izvršuje le površno, ali da se napake celo navlašč ne popravljajo. Da se pa učitelj

tem slabim nasledkom izogne, treba je, da vedno tu in tam pogleda, ali se res vse natančno popravi ali ne.

Ker učenci niso toliko veseli pravilno izdelane naloge, kakor pa zavesti, da tudi drugi vedó, da so nalogo prav izdelali, posebno da to tudi učitelj vé, zato mora učitelj skrbeti, da tudi tem naravnim željam svojih učencev zadosti. Najbolje se to zgodi, ako si v svoj ročni zapisnik zapisuje števila napak, katere vsak učenec napravi. Te številke mu tudi pri klasifikaciji prav dobro služijo. Ob jednom so mu kazalo o napredku učencev. Prav lahko pride na ta način tudi slučajnim prevaram na sled. Doživel sem slučaj, ko se me je skušalo prevariti, toda številke v mojem ročnem zapisniku so me takoj opozorile na to. Bil je namreč slab učenec, ki je vedno mnogo napak napravil. Nekoč pa mi pové njegov sosed, ki je nalogo dotičnega učenca popravljal, prav majhno število napak. Jako čudno se mi je zdelo, da bi ta učenec tako hitro napredoval, ko vendar to ni bila njegova navada. Pozovem ga, naj mi prinese svoj zvezek. Ko pogledam njegov izdelek, vidim, da je mnogo več napak kakor se mi je pa povedalo. „Zakaj nisi povedal resnice? Zakaj si zamolčal napake?“ vprašam učenca — popravljavca. „Ker me je prosil, češ: da bode tudi on pohvaljen“, odgovoril mi je boječe. Ko sem obema zabičal: enemu, da naj se pridneje uči, ako želi biti pohvaljen, drugemu, da naj ne skuša več slepariti, ker vsaka sleparija pride na dan, sem jima za sedaj odpustil. A ne le za sedaj, temveč za vedno, ker se kaj sličnega ni več pripetilo.

Z zapisovanjem števila napak vzbuja učitelj v učencih tudi neko kesanje, katero gotovo nima slabih posledic. Učitelj mora vedno delovati na to, da pripravi učence do tega, da se med seboj skušajo, kateri se bode boljše učil, kateri bode pravilneje pisal i. t. d. In s tem so dobri uspehi gotovo zjamčeni.

R.

D o p i s i.

Iz Idrije. Graška „Tagespost“ je v 427. številki z dne 27. novembra t. l. priobčila dolg članek o pogajanju idrijskih rudarjev s svojim delodajalcem glede zboljšanja njih gmotnega stanja. Istemu članku piše neimenovan poročevalec med drugim tudi, da so pri isti seji navzoči zastopniki rudarjev izjavili, „dass die Schule in Idria auf einer derart tiefen Stufe stehe, dass die Kinder der Arbeiter, welche dieselbe nach Erfüllung der gesetzlichen Schulpflicht verlassen, weder entsprechend schreiben und lesen, noch rechnen, vor allem aber nicht deutsch können,

die Arbeiterschaft aber insgesamt den größten Wert darauf legen müsse, dass ihre Kinder neben Lesen, Schreiben, Rechnen vor allem auch deutsch lernen.“

Ker je ta izjava, bodi-si, da so se zastopniki rudarjev v resnici tako izjavili, bodi-si, da je dotični poročevalec vse le z zlobnim namenom, tukajšnjo šolo pred svetom ponižati, iz trte izvil, za učiteljstvo ki deluje na tej šoli skrajno žaljiva, dovoljem si na tem mestu izjaviti, da je gorenja trditev le podlo obrekovanje in nesramna laž!

Tem vrsticam ni namen hvaliti in povzdigovati tukajšnje šolo, namen jim je le odločno zavrniti do cela krivično obsodbo.

Da uspehi tuk. šole niso tako slabi, kakor jih riše gorenje poročilo, dokazujejo sledeča dejstva:

Leto za letom prestopajo učenci iz tuk. šole v srednje šole v Ljubljano in drugod. Vsi ti učenci so gotovo dobro podkovani v potrebnem znanju. Ker ne-le, da napravijo vsako leto vsi skoraj brez izjeme vsprejemni izpit, je tudi vsako leto med idrijskimi dijaki več odličnjakov. Navedem naj le podatke zadnjih treh let. Leta 1898. je napravilo vsprejemni izpit 18 učencev, leta 1899. 11 učencev in l. 1900. 16 učencev tuk. šole Odličnjakov je bilo v šol. l. 1897/98. 8, l. 1898/99. 9 in l. 1899/1900 7.

Imam pa še drug dokaz, ki tudi jasno priča za neresničnost gorenje trditve.

Vsi pazniki, ki so pri tuk. c. kr. rudniku (in teh je 64) so obiskovali le tukajšnje ljudsko šolo. Vsi ti so poleg branja in pisanja zmožni tudi nemščine, ker isto pri uradnem občeivanju z uradniki, ki so po večini nemške narodnosti, neobhodno potrebujejo. Prav takó je pri rudniku tudi vedno nekaj pisarjev, ki še niso pazniki (sedaj jih je 9), ki se tudi niso nikjer drugej šolali, kakor v Idriji. Toraj so morali gotovo toliko pridobiti v naši šoli, da so zmožni opravljati svoj posel v nemških pisarnah.

Kot tretji dokaz naj omenim še, da je c. kr. okr. šol. nadzornik gospod Ivan Thuma našo šolo prav pogosto nadzoroval, ter se je kot veččak vselej prav povoljno, da celo pohvalno izrekel o uspehih, ki se dosežajo na tej šoli.

Glede nemščine dostavljam končno, da se na naši šoli še več stori, kakor pa zahteva učni načrt za petrazredne ljudske šole. Mesto v III. razredu se prične z

nemščino že v II. razredu in to le radi tega, ker učiteljstvo pozna važnost tega pouka zlasti v Idriji, kjer se morajo učenci že v ljudski šoli toliko usposobiti, da so sposobni ne le za jamo in žgalnico, temveč tudi za pisarno.

—v—

Iz Gorice. Katol. društvo slovenskih učiteljic na Primorskem je imelo dné 2. decembra 1900 svoje redno zborovanje. Počastila sta društvo s svojim posetom veleč. g. Štefan Križnič, vodja c. kr. izobraževališča za učiteljice, in pa velečastiti g. Franjo Finžgar, c. kr. okrajni šolski nadzornik. Predsedoval je gosp. dr. Josip Pavlica.

Veleučena gospica Mirka Holzinger pl. Weidich je govorila o plodonosnem delovanju za občno človeško blaginjo vnete Angležinje, Miss Mary Carpenter. Vstanovivši različne zavode za izboljšanje moralnega življenja na Angleškem in v Indiji, stremila je tudi požrtvovalna Angležinja za pravim poboljšanjem jetnikov, kar se ji je deloma posrečilo, ko je poskrbela za boljše pedagoško ravnanje s temi nesrečniki.

Ko je dovršila g. predsednica svoje zanimivo predavanje, pozdravil je gospod dr. Pavlica visoka gosta pojasnivši njima namen društva ter proseč, ju naj bodeta istemu naklonjena. Potem je govoril o uljudnosti kot lepi čednosti s krščansko-katoliškega stališča.

Poslavlja se je veleč. gospod vodja Križnič kaj laskavo izrazil o lepi nalogi našega društva z željo, naj bi isto krepko vspevalo v prosep slov. učiteljic na Primorskem. Kedarkoli mu bode mogoče, udeležil se bode naših zborovanj. Velečastiti gosp. nadzornik je pritrdil krepkim besedam gosp. vodje.

Prihodnje zborovanje bode dné 13. jan. leta 1901. ob 10 uri zjutraj.

L. Koršič,
tajnica

Književno naznanilo in prošnja.

„V solo narodno pesem!“ tako je vzkliknil že pred najstjimi leti odlični naš tovariš v „Popotniku“ za leta 1889, str. 223, in tako je vzkliknil gotovo že marsikateri kolega (koleginja), ko se je prepiral pri poučevanju v petju, kako neizmerno veseli otroke lepa narodna pesem. Pa saj je tudi ni pesmi, ki bi značaji ljudske šole ugajala bolj, nego vseh umetnih namer, nemelodične šopirnosti ter puhle retorike prosta narodna melodija. Le pazi na otroke, kako radosti zasijejo njihovi obrazki, ko jim napoveš v šoli pri petju narodno pesem! Da, narodna pesem je v resnici sveta narodova last, v nji se zrcali narodna duša, njegovo mišljenje in čustvovanje, in uprav zato je dolžnost nas učiteljev, da to cvetko v šoli marljivo gojimo ter jo ublaženo vrnemo po mladini zopet narodu, iz katerega je izšla.

Res je, da se od onega časa, ko nam je spravil G. Majcen svojo pesemsko zbirko na svetlo, v ljudski šoli narodna pesem goji bolj, nego se je gojila poprej, a istina je tudi, da se nahaja po raznih pesemskih zbirkah, pa tudi med narodom samim še marsikatero dobro zrnec, ki bi nam s pridom služilo pri pevskem pouku v šoli.

Podpisanec, ki ima nabranih že precejšnje število (okoli 80) za šolsko mladino primernih narodnih pesmi z napevi, se je odločil, da spravi vsled izpodbuje onih tovarišev, ki so te pesmi videli, posebno zbirko narodnih pesmi za ljudsko šolo na svetlo.

Ker bi pa rad ponudil cenj. tovarišem in tovarišicam nekaj zares dobrega, kar bi dobilo i aprobacijo ministerstva za poduk in bogočastje, in ker je lažje iz večjega števila dobrih

pesmi izbrati najboljše, zato se obračam tem potom do č. tovarišev, ki so, kakor jaz vneti za narodno pesem, naj mi blagovoljno dpošljejo čim najhitreje (najkasneje pa do konca meseca marčija prihodnjega leta) vse one narodne pesmi z napevi (eno ali dvoglasno), ki še niso v nobeni zbirki in so po besedah in napevu primerne za šolsko mladino.* Tudi lepe narodne melodije, če tudi nimajo za otroke prikladnega besedila, so mi dobro došle; lepim napevom se lahko podložijo potem druge, primerne besede.

Sploh pa si bodem na vso moč prizadeval, da spravim na svetlo zbirko narodnih pesmi, ki bode vstrezala v vsakem oziru svojemu namenu, to je gledé na muzikalno in jezikovno, kakor tudi gledé na pedagoško stran. V to svrhu sem stopil že z nekaterimi domačimi strokovnjaki v zvezo, zlasti gledé prve in druge navedenih strok; vsi so mi rado-voljno obljubili svojo pomoč.

Združimo torej tudi v tej stvari svoje moči ter zbirajmo po vseh slovenskih krajih, po hribih in dolinah naše domače zemlje mične narodne napeve, da bode nova pesemska zbirka tem bogatejša, tem popolnejša, zakaj i tu veljajo lepe besede pesnikov, ki pravi: Vse lahko nam bo storiti, ako združimo moči.

V Središču, dne 1. decembra 1900.

Anton Kosi.

*) Imena posameznih sotrudnikov bodem na primernem mestu zbirke objavil, istotako bode v knjižici izrecno povedano, kaj mi je kdo vposlal.

Šolske vesti.

Umrli. Dne 29. novembra je umrla v Zagorju za Savo učiteljica gospodična Jos. Kronabethvogel. Dne 2. decembra pa g. Štefan Kovačič, nadučitelj pri sv. Marjeti na Pesnici.

Izpremembe pri učiteljstvu. Na Kranjskem. Začasno je nastavljena na Planini nad Vipavo izpr. učit. kandidatinja gospica Ivana Prešern. V Knežaku pa

prov. učiteljica gospodična M. Martinčič — Na Štajerskem. Provizorično so nameščeni gg. oziroma gdč.: Marija Vavpotič v Ulimjem, Franc Grudnik v Dobem, Emil Križman na Planini Ferdinand Golič na nemški šoli v Sevnici, Josip Polanc v Dobovi, Rudolf Arnšek v Globokem, Engelbert Hinterholzer na nemški šoli v Brežicah kot stalen učitelj, Franc Kuhar,

Jovana Piller in Hermina Lunder na novi štirirazrednici v Kapelah. G. Ferdinand Laurenčak je imenovan pomožnim učiteljem za brežiški pol. okraj. G. Pečnik Josip, šolski voditelj v Kapelah, je postal nadučitelj ravno tam. G. Pirc Srečko, nadučitelj v Dobovi, gre v pokoj. G. učitelj Fr. Žnuderl pride iz Žreč na podružnico v Ojstrici pri Št. Jurju ob Taboru. V Žreče pride gosp. Tržan. V Cmureku je umrl g. Bauer, bivši učitelj in šolski nadzornik v Ljutomeru.

Izkušnjo učiteljske sposobnosti so napravili v Kopru sledeči gg: Anton Kutin, učitelj v Št. Mavru-Podsabotinu, z odliko; Moric Benič, učitelj v Vedrijanu; Anton Alfred Vodopivec, učitelj pri Voglarjih; Rafael Fajgelj, učitelj v Krombergu; Gašo Licul, učitelj v Lupoglavi; Ludovik Ulčar, učitelj v Kobiljiglavu; Franc Mrmolja, učitelj v Podlaki; Hinko Klavora,

učitelj v Kožbani, in Anton Tul, učitelj v Škofijah. Sedem prvoimenovanih gospodov učiteljev je napravilo izpit tudi iz nemščine kakor učnega predmeta, a gospod Benič istotako iz italijanščine. — Izpit je delalo tudi sedem Italijanov, izmed katerih pa so ga napravili z dobrim uspehom samo trije.

Razpisane učiteljske službe. Na trirazrednici v Dragatušu je razpisano sedaj začasno nameščeno tretje učno mesto v stalno namestitev. Prošnje do 20. decembra na c. kr. okr. šol. svēt v Črnomlju. — Štajersko. Na dvorazrednici v Ščavnici dolini je razpisana učiteljska služba. Prošnje do 28. decembra pri dotičnem krajnem šolskem svetu. — Na enorazrednici v Pečici ter na dvorazrednici v Artičah je oddati po eno učiteljsko mesto. Obe šoli sta v III. plačilnem razredu. Prošnje je vlagati do 20. dec. t. l.

Drobtine.

Papeževe besede katol. učiteljem. Sv. Oče je odlikoval deputacijo katoliških učiteljev in učiteljic avstrijskih o priliki njihove zasebne avdijence z daljšim nagovorom, čegar vsebino podajemo v sledečem:

Ljubi sinovi in hčere! Prav srčno me veseli, da vas pred seboj vidim. Zahvaljujem se vam za čuvstva, voščila in obljube, katere je vaš voditelj ravnokar v vašem in v imenu vaše pomenljive zveze izrekel. Globoko me je ganila vaša zvestoba in udanost do naše svete katoliške vere, in v vašem priходу zrem dokaz vaših čuvstev. Znano mi je, da ste vsled svojega krščanskega prepričanja izpostavljeni mnogim napadom, da imate prestati težke boje. Vem pa tudi, kako zelo potrebuje ravno Avstrija vestnih in požrtvovalnih katoliških učiteljev in učiteljic

v času, ko so se Judje, prostožidarji, neverci in indiferentni, skratka sovražniki vsake vrste, polastili vladarstva, in ki ves svoj trud obračajo na to, da bi v družini, šoli in državi uničili pravo vero, da bi jo iztrgali iz src mladine in narodov. Vsaka ovira naj se odstrani, red uniči, in ljudstvo naj se vodi do gotovega pogina.

Vi, preljubi sinovi, drage hčere, ste poklicani, da se borite proti tem nevarnostim, da si po močeh, katere vam je Bog podaril, prizadevate delovati na to, da ostanejo dečki in deklice, torej v njih rastoča družba obvarovana pred verskim indiferentizmom, nevero in brezverstvom. Vaša sveta naloga je, da jo ohranjate katoliški veri, oziroma, da jo zopet k njej pripeljete. Izvrševati vam je torej veliko, sveto poslanstvo; vi ste misijo-

narji v pravem pomenu besede. Kot taki, ljubljeni sinovi in hčere, bodite zagotovljeni, da se, poznavajoč vaše sveto prizadevanje, srčno veselim, je odobravam in iz vsega srca blagoslavljam. Da, moji dragi, blagoslavljam vas, vaše družine, kakor tudi vašemu vodstvu izročeno mladino. Blagoslavljam vaše združenje in vse, kar delujete v njem v blagor človeštva. Naj vas ta blagoslov utrjuje v veri in nje neustrašenem priznavanju, naj služi v prid vašemu delovanju, naj vas pred vsem navduši k nadaljnim bojem za našo sveto katoliško vero. Oj, moji ljubi sinovi in hčere, vstrajajte v tem velikem boju! Plačilo, ki vas čaka, je veliko; tem večje, čim več bodele delovali in žrtvovali, čim več storili za človeštvo v obrambo pred nevero in nje strašnimi posledicami.

Moja srčna želja je, da nadaljujete svoje važno delo, da hodite brez ovir po potu resnice, pravice in dolžnosti, katerega ste nastopili. V ta namen vam podelim, preljubi sinovi in hčere, svoj blagoslov, katerega bodele potem tudi v cerkvi prejeli, že sedaj z največjim veseljem in zadovoljnostjo. Blagoslavljam vas, vaše družine, vašo zvezo in vam izročeno mladino avstrijsko v imenu Očeta in Sina in sv. Duha.

Kmet za šole in dobrodnele namene. Na Češkem je kmet Frančišek Sklenar volil vse svoje premoženje, 24.000 gld., za šole in v pomoč siromakom. Tako je ta velikodušni mož namenil vso svojo imovino naobrazbi naroda in pomoči siromakom. Res, da njegov dar ni tako velik, kako more biti dar velikašev, ali njegova zapuščina je mnogo več vredna kakor stotine tisočev, ki jih drugi zapusté. Večja je, ker si je kot kmet težje pridobil 24.000 gld., kakor drugi nešteto bogastvo, in večja je in plemenitejša, ker je ta človek brez višjih šol

spoznal, kako je potrebna prosveta narodu in kako je težko prenašati bridke nesreče, ki jih trpi siromaštvo.

Mladina pri sv. očetu. Dne 29. novembra se je rimska šolska mladina poklonila sv. očetu. Bilo je okoli 30.000 otrok. Ko so prinesli sv. očeta v cerkev sv. Petra, je bilo navdušenje otrok nepopisno. Deklice so od samega veselja metale svoje rutice v zrak, dečki pa klobuke. Po dovršenih litanijah so sv. oče blagoslovili otročiče. Potem so jih nesli v njih stanovanje, toda kar se še nikdar ni zgodilo, vrnili so se med otročiče nazaj, ker vpitje mladih grl po sv. očetu ni hotelo nehati. Radostno ginjeni so jih še parkrat blagoslovili.

Tolstoj o moderni ženski vzgoji. Tolstoj pravi: „Ako pomislimo, v kakšnih razmerah se vzgojujejo mlade deklice višjih stanov, se ne čudimo spačenosti in propalosti nekaterih družabnih krogov. Nasprotno, čuditi se je le, da še ni huje. Le pomislite — od prve mladosti vse, kar streže gizdavosti, pozneje le ples, godba, čitanje romanov, toaleta, koncerti — poleg tega popolna telesna lenoba, nikakoršno delo, ki bi razvijalo telesne moči — a vendar najboljše, najslastnejšo hrano.“

Poraba leve roke. Šolske oblasti v Filadelfiji so izdale svojim podrejenim zavodom nalog, da naj skrbé, da se deca navadi desnico in levico jednako uporabljati. Na vsak način bo zanimivo čuti o uspehih tega poskusa.

Dobrotnik svojega naroda. Madjarski velikaš Ivan grof Palfy starejši je dal svoje posestvo v požunjskem komitatu ogerski državi v razpolago, da se revnim meščanskim sinovom, ki se hočejo posvetiti višji naobrazbi, dajo sredstva, da dosežejo svoj namen. To posestvo meri 5758 oralov gozda in 734 oralov njiv,

Velikodušni dobrotnik pravi, da je vreden ta dar v prometu 2.743.600 K, ali njegova prava vrednost znaša čez 3 milijone K. Grof si pridrži pravico do užitka, dokler bo živel. Zdaj je star 71 let in je neoženjen. Od rane mladosti je imenitna oseba v javnem življenju.

Odlok o zadevah učiteljstva. Na neko pritožbo je sl. c. kr. ministrstvo za uk in bogočastje odločilo, da se dopuščajo pritožbe proti prestavljanju učiteljev iz službenih ozirov, na imenovano ministrstvo, vendar nima ta pritožba nobene odlašavne moči. V slučaju ministrskega potrdila je odlok dež. šol. sveta „ex lege“ veljaven.

Zavarovanje šolskih otrok proti nezgodam. Šolski voditelj v Gersdorfu na Saskem je vse šolske otroke (1500) proti nezgodam zavaroval. Mala zavarovalnina 20 M ne stoji v nobenem razmerju s stroški, ki bi jih šolska občina imela pri morebitni poškodbi kakenga otroka. Tudi v občini Mülsen se je vsprejela taka naprava.

Podobe v šolah. V Berolinu se vstanavlja družba umetnikov, prijateljev umetnosti, učiteljev, pisateljev in pametnih starišev, ki ima zato skrbeti, da se v šoli uveljavi zraven razumnostne točke tudi nje dopolnilo, namreč gojenje čustvenosti. Podoba in njen pogled naj bo pri tem prvi faktor. Z domačimi (Grunewaldsko jezero, slike iz starega in novega Berolina) hočejo začeti.

Skupni obedi šolskih otrok na mestne stroške. Te so ustanovili v Kristijaniji lanske zimo. 33 odstotkov šolskih otrok se je zanje oglasilo. Oglašeni so z malimi izjemami bili vsprejeti. V 132 dneh so razdelili 894 909 porcij zastonj in 94.191 porcij à 10 örov (11 h) prodali.

Prepoved kadenja za mladoletne. Dne 6. marca t. l. so naredili na Japon-

skem postavo, po kateri je osebam, ki še niso polnoletne, prepovedano tobak kaditi. Stariši in varuhi, kateri rabe tobaka takim osebam ne prepovedó, kakor tudi trgovci, ki vedoma tobak ali pa potreščine zanj mladoletnim osebam odajajo, se kaznujejo z 1 do 10 yeni.

Napredek. V Milanu so določili 100.000 frankov za podporo in hrano ubogih otrok.

Zanimivo učno sredstvo. V časopisu „Oesterreichischer Schulbote“ popisuje nadučitelj Karl Hilber kako služi sneg kot učilo.

Otroci se različno igrajo s snegom. Sankajo se po trdnem snegu, kepajo se, zidajo votline in hiše. Umetelna roka pa upodobi več ali manj strašnega snežnega moža. — Tudi v šoli se lahko poslužimo mehkega snega v „zabavo in pouk“. Izborna misel: sneg kot učilo!

Koliko otrok je že videlo pravi kubični meter? Gotovo nihče! Pred nekaj leti velim sinovom, kubični meter iz snega sezidati. Z nepopisnim veseljem so to učeno delo natančno izvršili. Šolski otroci so jih gledali, pa tudi posnemali. Pri računskem pouku je bilo dokaj zanimanja. „Koliko takih kock gre v to šolsko sobo?“ „Koliko tehta snežena kocka (prilčno):“ „Koliko litrov vode dobimo, če se ta raztopi?“ itd.

Da se napolni 40 četrtehtolitrov s to vodo, je bilo otrokom, pa tudi odraslim nekaj neumljivega. Uporabljal sem sneg še nadalje. In to pri zemljepisnem pouku. To so bili vzkliki, ko vstopim z desko za rezance svoje soproge in z velikim škafo m snega v šolo! Z mehkim snegom sezidam hrib. Skušal sem ga vpo-dobiti nalik našemu hribu Snežniku. Na tem umotvoru sem razlagal pojme: podnožje, vrh, reber, sleme itd.

V drugi zemljepisni uri napravim celogorovje z dolinami, globinami, soteskami

in planotami. Tudi predor smo imeli. Vse to so gledali otroci z velikim zanimanjem. Zadovoljen sem bil s svojim uspehom.

Nekateri kolegi bi trdili, da se to ne pravi bolje iz ilovice. Ali ilovice ni povsod dobiti (sneg seveda tudi ne vedno), tudi ponesnažilo bi se marsikaj pri upodabljanju. Vsekako bi napravil učitelj tudi hribovje in gorovje iz ilovice ali mavca, posušil in celo preslikal. Ali znano je, da imajo otroci več zanimanja, če v njihovi prisotnosti kaj nastane — ter to igraje tudi posnemajo. Ugaja mi bolj poskus s snegom.

M. V.

Šolske hranilnice. Približno 30 let že ima Belgija šolske hranilnice, ki so ji neprecenljive vrednosti. Izkaz o njih v letu 1899. objavlja sledeče podatke: V Belgiji je 9535 ljudskih šol; od teh je 6074 — toraj 64 % vseh ljudskih šol — prostovoljno prevzelo nalogo, v otrokih buditi varčnost. Od 1.085.177 šolo obiskujočih otrok je uporabljalo šolsko hranilnico 350.182 učencev, kojih prihranki so znašali koncem leta 1899. 8.116.731 frankov. Razven teh je gojilo varčnost tudi v 968 srednjih šolah in učiliščih za bolj odraslo mladež 16.489 gojencev, ki so prihranili 477.038 frankov. Pač posnemajta vredno!

Meščanske šole na Koroškem. Minoli mesec so otvorili v Velikovcu novo meščansko šolo za dečke z nemškim učnim jezikom, na kateri se bode slovenščina gojila le kot neobvezen predmet. Sedaj ima Koroška pet meščanskih šol in sicer v Celovcu (za dečke in deklice), v Beljaku (za deklice), v Št. Vidu in v Wolfsbergu.

„Slovenska šolska Matica“ v Ljubljani. V smislu § 21. pravil „Slovenske

šolske Maticе“ se sklicuje prvi občni zbor tega društva na dan 29. decembra t. l. v „Mestni dom“ v Ljubljani. Zborovanje se otvori ob dveh popoldne. Dnevni red:

1. Pozdrav začasnega predsednika.
2. Poročilo tajnikovo o dosedanjem delovanju začasnega odbora.
3. Poročilo začasnega blagajnika.
4. Volitve: a) upravnega odbora (predsednika, 8 odbornikov in 3 odbornikovih namestnikov), glej pravila § 8. b) treh presojevalcev letnih računov.
4. Določitev nagrad za književna dela in glavnim funkcionarjem za prvo triletno dobo.
5. Proračun za naslednja tri leta.
6. Posvetovanje oziroma odobravanje predloženega poslovnika.
7. Nasveti posameznih drušvenikov. Da bi častite dame in častiti gospodje vnanji drušveniki imeli kolikor mogoče duševnega užitka in duševne probude od svojega kratkega bivanja v slovenski prestolnici, je začasni odbor nadalje sledeče ukrenil:
 1. Na predvečer dne 28. decembra t. l. priredi „Ljubljansko učiteljsko društvo“ na čast došlim drušvenikom zabavni večer.
 2. Dne 29. decembra t. l. priredi gospod ravnatelj Andrej Senekovič ob 10. uri dopoldne električne demonstracije v fizikalni sobani c. kr. prve državne gimnazije.
 3. Po občnem zboru si lahko ogledajo drušveniki ljubljansko elektrarno, kjer bode g. ravnatelj A. Senekovič razjasnjeval električno napravo. Tudi druge zavode si lahko ogledajo drušveniki pod vodstvom izvedencev.
 4. Častito dramatično društvo se bode naprosilo, da priredi dne 29. in 30. decembra primerne dramatične predstave. — Somišljenikom priporočamo, da pristopijo k društvu in se občnega zbora vdeležé.

Vabilo na naročbo.

Prvi letnik „Slov. Učitelja“ smo savršili. Ni nam mar samega sebe poveličevati in opisavati, kaj vse smo dobrega in tehtnega v teku leta podali svojim čitateljem. Iz vsebine lista si lahko vsakdo sam naredi sodbo o njem. Istotako nočemo širokoustno obetati za prihodnje leto zlatih gradov ker nam je taka reklama soprna. Toda s to zavestjo sklepamo prv. letnik našega lista, da smo se resno trudili za njegovo vsestransko izpopolnitev. — Vsakdo, ki nekoliko natančneje pozna časnikarstvo, vč., s kakšnimi težavami se ima boriti vsak list v začetku. Treba si je pridobiti zaupanje in zadostno število naročnikov, krog stalnih sotrudnikov i. t. d. „Slov. Učitelj“ je vse imenovane težave sijajno premagal in si že v prvem letu pridobil vse pogoje za vspešen razvoj.

Vseobčno veselje, s katerim je bil naš list v raznih krogih vsprejet, spričuje, da je napolnil vrzel v slovenskem časništvu. Ker je šolsko in učiteljsko vprašanje tolike važnosti za vsak narod, zato je gotovo tudi za nas potreben šolski list, ki v tem vprašanju zagovarja katoliška načela.

Ta zavest nam daje pogum, da vstrajamo pri svojem podjetju!

Po obliki ostane „Slov. Učitelj“ v prihodnjem letu tak, kakor je bil letos in cena (5 Kron) mu bode ista.

Toda truditi se hočemo, da bode vsebina še zanimivejša in raznovrstnejša. Zato prosimo vse naše somišljenike, ki znajo sukati pero naj nas podpirajo s članki, dopisi, kratkimi poročili. Za vsako drobtino smo hvalešni.

Poleg spisov pedagoške, didaktičke in katehetskne vsebine hočemo tudi za naprej priobčevati članke, ki se tičejo učiteljstva, in gibanja med njim. Pri tem se bomo osirali še v večji meri kakor doslej na gospodične učiteljice. Zato jih nujno prosimo za marljivo sodelovanje!

Vsi dosednji naročniki nam ostanite zvesti! Somišljenike prosimo, da razširjajo naš list v krogu svojih znancev!

Z Bogom naprej!

Uredništvo „Slov. Učitelja“.

Listnica uredništva.

Gčna. Hedvika Šarec v Moravčah. Vaš izvrsten spis pričnemo z novim letom priobčevati. Lepa hvala! Prosimo tudi v bodoče kaj prispevkov.

„Slovenski učitelj“ izhaja dvakrat na mesec (1. in 15.).

Cena mu je na leto 5 K, na pol leta 2 K 50 h.

Urejuje in izdaje: Fran Jaklič, učitelj. — Oblastim odgovoren: Ivan Rakovec.
Rokopisi, naročnina in reklamacije naj se pošiljajo: Uredništvu „Slovenskega učitelja“ v Ljubljani.

Tiska Katoliška Tiskarna.

